

פרק פרת הטאת

מתניתין

דיני "שחוטי חוץ"

א. פרת הטאת, פרה אדומה, הנקראת "חטאת" משום שכתוב בה "חטאת היא", ששחטה⁽¹⁾ חוץ מגתה, מחוץ למקום שהיו

משנתנו עוסקת בשני ענינים. בחלקה הראשון מתבארים הקרבנות והעבודות שאין חייבין עליהן משום שחוטי חוץ. ובחלקה השני מתבארים עניני ה"במות" – תקופות האיסור וההיתר להקריב בהן, ודיני ההקרבה בהן בזמני ההיתר.

"עבודת הקרבן" בפנים ונעשית בחוץ. ובפרה אדומה, שאין בה דין הקרבה בפנים, הרי פשוט הדבר שלא יתכן בה חיוב על "עבודה" חוץ למקדש, ולא היתה המשנה צריכה לומר זאת, אלא הנידון הוא רק מצד "חוץ למקומה" שהיתה צריכה להעשות בו.

ובמנחת אברהם דקדק שרק בפרה שנינו לשון "שריפה", ואילו בשאר המוקטין נשנית לשון "הקרבה", ולכן ביאר שהנידון לחייב על "שריפה" אינו משום איסור העלאה בחוץ, ולא יצטרך להעלותה על מזבח "ולשם ה'"], וההוה אמינא לחייב על שריפה אף שהאיסור ב"העלאה" דוקא, הוא משום שהר"ש [פרה פ"ד מ"א] והראב"ד [תו"כ חובה ד] השוו דין שריפת פרה להקטרת אימורין בקרבנות, או משום ששריפת פרה היא עבודה [שטעונה כהן] ולהלן [קטו, ב] הושוו כל העבודות להעלאה. ולפיכך הנידון לחייב עליה היה משום שנשרפה חוץ למקומה, ואינו שייך להקטרת קרבנות בפנים.

ולכאורה לדברי הגר"ח [הובא בחי' הגרי"ז פ"ד ממעה"ק, ולעיל יד,א] שלא חל על הפרה דין "חטאת" אלא בשחיטתה, לכאורה פשוט שהצד לחייב עליה בחוץ אינו אלא בשריפה, כי קודם לכן היא קדושה רק בקדושת בדק הבית.

1. רש"י גרס "ששחטה", ופירש שחידוש המשנה הוא, שהשוחט פרה אדומה חוץ לגיתה אינו נחשב כשוחט קדשים בחוץ שלא במקום מצוה. והיינו, שהנידון במשנה כששחט חוץ לגיתה הוא אם חייב עליה כשוחט קדשים חוץ למקדש, כי לא הותר לשחטה חוץ למקדש אלא רק במקומה, בגיתה. והאיסור לשוחטה חוץ למקומה הוא רק מצד שהוא "חוץ למקדש", כי אין בפרה אדומה איסור של "חוץ למקומה".

אולם הרמב"ם בפיה"מ לא גרס "ששחטה" אלא גרס "ששרפה", וכתב ש"דוגמת מקום לשרפתה כדוגמת העזרה לקרבנות, ויעלה על הדעת שאם שרפה במקום אחר שהוא חייב". והיינו, שהנידון לחייבה הוא מצד שריפה "חוץ למקום שריפתה", ולא משום "חוץ למקדש" כפי שמדוייק מרש"י. [נראה תוס' שגרסו ששרפה, והוא הדין שפטור על שחיטה, כי אין בה חיוב חוץ כלל].

וכבר ביארנו בפרק הקודם שחלוק דין השחיטה בחוץ מדין העלאה בחוץ, שחיוב השחיטה בחוץ הוא על עצם מעשה שחיטת קרבן בחוץ, ולא על "עבודת הקרבן" בחוץ, ולכן חייב גם על שחיטת פרה אדומה משום "שחוטי חוץ". אך איסור העלאה בחוץ הוא משום "עבודת הקרבן", שצריך לעשות את